

สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสภาพการดำเนินงานของแหล่งสารนิเทศทางเทคโนโลยีอุตสาหกรรมในเขตกรุงเทพมหานคร ในด้านการบริหาร งานเทคนิค งานบริการ รวมถึงโสตทัศนวัสดุและสิ่งพิมพ์ที่จัดให้บริการและการใช้เทคโนโลยีสมัยใหม่ และเพื่อศึกษาปัญหาและอุปสรรค ตลอดจนข้อ เสนอแนะในการดำเนินงานของแหล่งสารนิเทศทางเทคโนโลยี อุตสาหกรรมใน เขตกรุงเทพมหานคร

การวิจัยครั้งนี้ได้ตั้งแนวเหตุผลไว้ว่า แหล่งสารนิเทศทางเทคโนโลยีอุตสาหกรรม ในเขตกรุงเทพมหานครจำนวนมากสังกัดหน่วยราชการ และแหล่งสารนิเทศเหล่านั้นมีการจัด เก็บสารนิเทศในหลายสาขาวิชา รวมทั้งมีการดำเนินงาน ในด้านการบริหาร งานเทคนิค และ การบริการเพื่ออาจารย์ นักศึกษา นักวิจัย และนักวิชาการ แต่ยังไม่ เน้นงานบริการแก่นักธุรกิจและบุคคลในวงการอุตสาหกรรมไทย ในขณะที่แหล่งสารนิเทศที่สังกัดหน่วยงาน เอกชน จำนวนน้อยมีการเก็บรวบรวมสารนิเทศทางเทคโนโลยีอุตสาหกรรมและดำเนินงานในด้านการ บริหาร งานเทคนิค และการบริการ โดยมุ่งไปยังนักธุรกิจและบุคคลในวงการอุตสาหกรรม เป็นหลัก

การวิจัยใช้แบบสอบถาม เป็น เครื่องมือหลักในการรวบรวมข้อมูล โดยส่งให้แก่แหล่ง สารนิเทศทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี จำนวน 62 แห่ง และได้รับกลับคืน 60 แห่ง

สรุปผลและอภิปรายผลการวิจัย

แหล่งสารนิเทศทางเทคโนโลยีอุตสาหกรรมที่ศึกษา 60 แห่ง สังกัดหน่วยงาน ราชการ 36 แห่ง โดยแบ่งเป็นสถานับการศึกษา 16 แห่ง และหน่วยงานประเภทกระทรวง กรม กอง 20 แห่ง นอกจากนี้สังกัดหน่วยงานรัฐวิสาหกิจ 12 แห่ง หน่วยงานเอกชน 11 แห่ง และองค์กรอิสระ 1 แห่ง ดังนั้นแหล่งสารนิเทศทางเทคโนโลยีอุตสาหกรรมใน เขต กรุงเทพมหานครจึงสังกัดหน่วยงานราชการมากกว่าหน่วยงานอื่น ผลการวิจัยนี้ตรงกับแนว

เหตุผลที่ว่า แหล่งสารนิเทศทางเทคโนโลยีอุตสาหกรรมในเขตกรุงเทพมหานครจำนวนมาก 36 แห่ง สังกัดหน่วยงานราชการ ในขณะที่แหล่งสารนิเทศที่สังกัดหน่วยงานเอกชนมีจำนวนน้อย (11 แห่ง)

แหล่งสารนิเทศทางเทคโนโลยีอุตสาหกรรมมีกำเนิดมาตั้งแต่ก่อน พ.ศ. 2480 โดยเป็นห้องสมุดสังกัดกระทรวง กรม กอง และห้องสมุดเฉพาะสาขาวิชาหรือห้องสมุดคณะในมหาวิทยาลัย แต่ส่วนมากมีกำเนิดในระยะ 10 ปีหลังคือ ระหว่าง พ.ศ. 2521-2531 (21 แห่ง) เป็นแหล่งสารนิเทศสังกัดกระทรวง กรม กอง รัฐวิสาหกิจ และเอกชน และเปิดทำการในเวลาราชการคือ วันจันทร์ถึงวันศุกร์ เวลา 8.30 ถึง 16.30 น.

สถานภาพของแหล่งสารนิเทศสังกัดฝ่ายบริหารและฝ่ายวิชาการมากที่สุด โดยมีผู้บังคับบัญชาและบรรณารักษ์เป็นผู้มีบทบาทในการวางนโยบายการบริหารและการดำเนินงาน แหล่งสารนิเทศ 16 แห่งมีคณะกรรมการช่วยในการวางนโยบาย และการให้คำแนะนำปรึกษาในการคัดเลือกสิ่งพิมพ์เพื่อการจัดซื้อ ปัญหาการบริหารของแหล่งสารนิเทศอยู่ในระดับน้อยถึงปานกลาง (1.25-2.01) ปัญหาด้านการบริหารงานอันดับแรกคือ การจัดสายการบังคับบัญชาไม่เหมาะสม โดยเป็นปัญหาในระดับปานกลาง (2.01)

รายได้ของแหล่งสารนิเทศมาจากงบประมาณประจำปีของหน่วยงานต้นสังกัดมากที่สุด (ร้อยละ 96.66) งบประมาณที่ได้รับอยู่ในช่วงน้อยกว่า 100,000 บาทมากที่สุด (ร้อยละ 30.00) แหล่งสารนิเทศในกระทรวง กรม กอง หน่วยงานรัฐวิสาหกิจ และหน่วยงานเอกชน ได้รับงบประมาณในช่วงเงินจำนวนนี้มากที่สุด แหล่งสารนิเทศที่มีปัญหาการเงินมากที่สุดคือแหล่งสารนิเทศที่สังกัดกระทรวง กรม กอง มีปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง (2.65-3.00) ในขณะที่แหล่งสารนิเทศในหน่วยงานรัฐวิสาหกิจและองค์กรเอกชนมีปัญหามากน้อยที่สุด อย่างไรก็ตามในการจัดทำงบประมาณนั้นพบว่าบรรณารักษ์คือผู้จัดทำงบประมาณ (ร้อยละ 66.67)

บุคลากรของแหล่งสารนิเทศ บุคลากรส่วนมากมีวุฒิทางบรรณารักษศาสตร์ 43 แห่ง (ร้อยละ 71.67) บุคลากรของแหล่งสารนิเทศ 17 แห่ง (ร้อยละ 28.33) ไม่มีวุฒิทางบรรณารักษศาสตร์

แหล่งสารนิเทศ 30 แห่งมีบุคลากรวุฒิปริญญาตรีทางบรรณารักษศาสตร์จำนวน 1-3 คนมากที่สุด แหล่งสารนิเทศ 13 แห่งมีบุคลากรวุฒิปริญญาโททางบรรณารักษศาสตร์จำนวน 1-3 คนมากที่สุด นอกจากนี้บุคลากรที่มีการศึกษาทางบรรณารักษศาสตร์แล้ว พบว่ามีบุคลากรกลุ่มอื่นที่ทำงานในแหล่งสารนิเทศคือ แหล่งสารนิเทศ 31 แห่งมีบุคลากรจบปริญญาตรีสาขาอื่น ๆ และ 14 แห่งมีบุคลากรจบปริญญาโทสาขาอื่น ๆ เช่น เศรษฐศาสตร์ กฎหมาย ประวัติศาสตร์ บริหารทั่วไป วิทยาศาสตร์ การศึกษา ภาษาอังกฤษ สถิติ วารสารศาสตร์ บัญชี และ MIS (Management Information System) เป็นต้น

บุคลากรที่มีระดับการศึกษาต่ำกว่าปริญญาตรีทำงานในแหล่งสารนิเทศ 46 แห่ง พบว่ามีบุคลากรกลุ่มที่มีวุฒิ ปวส., ปวช., มศ.5 มากกว่ากลุ่มที่มีวุฒิ ป.กศ.สูง สาขา บรรณารักษศาสตร์ และสาขาอื่น ๆ

บุคลากรของแหล่งสารนิเทศ 51 แห่ง ได้รับการส่งเสริมความรู้โดยให้ทุนอบรม อดงานภายในประเทศมากที่สุดคือ 40 แห่ง (ร้อยละ 66.67)

อาคารสถานที่ของแหล่งสารนิเทศส่วนมากร้อยละ 81.67 มีลักษณะเป็นห้องเฉพาะ ในอาคารเดียวกับหน่วยงานอื่น ๆ และร้อยละ 10.00 มีอาคารเอกเทศ ที่เหลือ 5 แห่งไม่มีห้องเฉพาะ ทำงานร่วมกับหน่วยงานอื่น ๆ เนื้อที่ทำการส่วนมากมีเนื้อที่ 1-100 ตาราง เมตร และมากกว่า 300 ตารางเมตร ที่นั่งอ่านในแหล่งสารนิเทศมีประมาณ 1-25 ที่นั่งมากที่สุด รองลงมาคือที่นั่งอ่านมากกว่า 100 ที่นั่งขึ้นไป ปัญหาในด้านอาคารสถานที่ที่พบ อันดับแรกในระดับปัญหปานกลางคือ ที่ทำการไม่มีการควบคุมทางเข้า-ออกเพื่อป้องกันหนังสือ หาย (2.30) และปัญหาที่ตั้งของอาคารไม่อยู่ในตำแหน่งที่ซึ่งผู้ใช้ เข้าใช้ได้สะดวกอยู่ในระดับ ปานกลาง (2.25)

ครุภัณฑ์ในแหล่งสารนิเทศประกอบด้วยชั้นหนังสือ ชั้นวารสาร ตู้บัตรรายการ ตู้เก็บ เอกสาร แหล่งสารนิเทศทุกแห่งมีชั้นหนังสือ โดยมีจำนวน 1-10 ชั้นมากที่สุด แหล่ง สารนิเทศทุกแห่งมีชั้นวารสาร โดยมีจำนวน 1-5 ชั้นมากที่สุด แหล่งสารนิเทศ 54 แห่งมีตู้ บัตรรายการโดยมีเพียง 1-2 ตู้ และแหล่งสารนิเทศ 55 แห่งมีตู้เก็บเอกสารโดยมีจำนวน

มากกว่า 12 ตู้มากที่สุด ครัวภัณฑ์อื่น ๆ คือ ตู้ลงทะเลเปียนวารสาร เครื่องพิมพ์ดีด รถเข็น เครื่องถ่ายเอกสาร เครื่องอัดสำเนา และใส่ทัศนอุปกรณ์ พบว่ามีน้อยและไม่ทันสมัย ปัญหาเกี่ยวกับครัวภัณฑ์อันดับแรกคือ ขิ้นวางหนังสือและวารสารไม่เพียงพอ โดยเป็นปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง (2.60) รองลงมาคือปัญหาที่นั้งอ่านไม่เพียงพอ (2.41)

วัสดุสารนิเทศที่จัดเก็บเน้นสาขาเทคโนโลยีมากที่สุด (ร้อยละ 80.00) โดยแหล่งสารนิเทศในหน่วยงานราชการประเภทสถาบันการศึกษามี เป้าหมายหลักในการจัดเก็บสารนิเทศทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีทุกด้าน เป็นอันดับแรก (12 แห่ง) ทั้งนี้เพื่อให้สอดคล้องกับหลักสูตรการเรียนการสอนของสถาบันการศึกษานั้น เป็นหน่วยงานต้นสังกัด รองลงมาคือ เป้าหมายหลักในการจัดเก็บสารนิเทศทางเทคโนโลยีการเกษตร (2 แห่ง) อาหาร (1 แห่ง) และอาหารสัตว์และการปศุสัตว์ (1 แห่ง) แหล่งสารนิเทศประเภทกระทรวง กรม กอง มีเป้าหมายหลักในการจัดเก็บวัสดุสารนิเทศที่ชัดเจน โดยเป็นสาขาวิชาเฉพาะตามลำดับคือ การเพิ่มผลผลิต (3 แห่ง) การค้า (2 แห่ง) การเกษตร (2 แห่ง) นอกจากนี้แหล่งสารนิเทศที่เหลือมีเป้าหมายในการจัดเก็บดังต่อไปนี้ เศรษฐศาสตร์ การลงทุน การวิจัยทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี พลังงาน คอมพิวเตอร์ โลหะการ สิ่งแวดล้อม วิศวกรรมโยธา ทรัพยากรธรรมชาติและเหมืองแร่ มาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม สิ่งทอ และ วิศวกรรมนิวเคลียร์ สาขาละ 1 แห่ง

แหล่งสารนิเทศในหน่วยงานรัฐวิสาหกิจมีเป้าหมายในการจัดเก็บสารนิเทศทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีทุกด้าน (2 แห่ง) ไฟฟ้า (2 แห่ง) นอกจากนี้มีเป้าหมายในการจัดเก็บสารนิเทศสาขาเศรษฐศาสตร์ การลงทุน การวิจัยทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี การบิน การทำอากาศยาน เทคโนโลยีที่อยู่อาศัย โทรคมนาคมและมิโครเลียม สาขาละ 1 แห่ง แหล่งสารนิเทศในหน่วยงานเอกชนมีเป้าหมายในการจัดเก็บสารนิเทศสาขาการวิจัยทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี (3 แห่ง) การมิโครเลียม (2 แห่ง) นอกจากนี้จัดเก็บสารนิเทศทางการค้า การลงทุน การพลังงาน คอมพิวเตอร์ วัสดุก่อสร้าง และการเพิ่มผลผลิต

ดังนั้นวัสดุสารนิเทศที่จัดเก็บในแหล่งสารนิเทศทางเทคโนโลยีอุตสาหกรรมประเภทหน่วยงานราชการ ซึ่งรวมทั้งสถาบันการศึกษา จึงมีหลายสาขาวิชา คือ ในระบบการจัดหมู่ LC อยู่ในหมวด Q และ T หรือระบบการจัดหมู่ DDC จะอยู่ในหมวด 500 และ 600 ทั้งนี้ เพื่อให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ในการเรียนการสอนของสถาบันและวัตถุประสงค์การดำเนินงานของหน่วยงาน ในขณะที่แหล่งสารนิเทศในหน่วยงานเอกชนมีเป้าหมายในการจัดเก็บสารนิเทศทางเทคโนโลยีอุตสาหกรรมที่เป็นสาขาวิชาเฉพาะในด้านต่าง ๆ อย่างชัดเจน เช่น การวิจัย การปิโตรเลียม การค้า การลงทุน พลังงาน และการเพิ่มผลผลิต เป็นต้น ผลการวิจัยนี้ตรงกับแนวเหตุผลที่ว่า แหล่งสารนิเทศสังกัดหน่วยราชการมีการจัดเก็บสารนิเทศในหลายสาขาวิชา ในขณะที่แหล่งสารนิเทศที่สังกัดหน่วยงานเอกชนมีการเก็บรวบรวมสารนิเทศทางเทคโนโลยีอุตสาหกรรมเป็นหลัก

จำนวนวัสดุสารนิเทศในแหล่งสารนิเทศ พบว่ามีจำนวนหนังสือมากกว่า 10,000 เล่ม (ร้อยละ 36.67) จำนวนวารสารระหว่าง 1-50 ชื่อ และ 51-100 ชื่อ (ร้อยละ 16.67 เท่ากัน) แหล่งสารนิเทศ 4 แห่งไม่มีบริการวารสาร นอกจากนี้ยังมีวัสดุสารนิเทศอื่น ๆ คือ หนังสือพิมพ์ วิทยานิพนธ์ รายงานการวิจัย สิ่งพิมพ์รัฐบาล เอกสารสัมมนา สิทธิบัตร สิ่งพิมพ์รัฐบาล แคตตาล็อกผลิตภัณฑ์ สิ่งพิมพ์เผยแพร่ของบริษัทและหน่วยงาน จุลสาร และคู่มือการทำงาน อย่างไรก็ตาม แหล่งสารนิเทศต่าง ๆ มีปัญหาด้านวัสดุสารนิเทศในระดับปานกลาง (2.11-2.51) ปัญหาที่พบเป็นอันดับแรกคือวารสารไม่ครบฉบับและมีน้อย รายการ รองลงมาคือหนังสือมีน้อย ล้าสมัย และชำรุด

โสตทัศนวัสดุมีการจัดเก็บและบริการค่อนข้างน้อย แหล่งสารนิเทศ 20 แห่งมีแผนที่ไว้บริการ และ 11 แห่งมีวีดีโอเทป งานโสตทัศนวัสดุของแหล่งสารนิเทศส่วนมากจะแยกออกไปเป็นอีกหน่วยงานหนึ่งใช้ชื่อต่าง ๆ กัน และมีบุคลากรคนละกลุ่มดำเนินงานด้วย ปัญหาที่พบในระดับปานกลางคือ โสตทัศนวัสดุมีจำนวนน้อย (2.11)

การจัดหาวัสดุสารนิเทศทำโดยวิธีซื้อมากที่สุด นอกจากนี้มีการแลกเปลี่ยนโดยใช้สิ่งพิมพ์ของหน่วยงานต้นสังกัดและหน่วยงานภายในจัดทำ แลกเปลี่ยนกับหน่วยงานอื่นภายในประเทศ และการขอบริจาคจากผู้ผลิต และการได้รับอภิชนนทานการ หน้าที่ในการจัดหาเป็น

หน้าที่ของบรรณารักษ์และผู้ใช้มากที่สุด (ร้อยละ 76.67) ปัญหาของการจัดหาที่พบเป็นอันดับแรกคือ วารสารที่มอกรับได้รับล่าช้าไม่ครบจำนวน นอกจากนี้มีปัญหาในการจัดซื้อคือ คู่มือในการจัดซื้อไม่เพียงพอและไม่ทันสมัย

งานเทคนิคของแหล่งสารนิเทศ พบว่าแหล่งสารนิเทศ 53 แห่งมีการวิเคราะห์หมวดหมู่และจัดทำบัตรรายการโดยใช้ระบบ LC มากที่สุด (ร้อยละ 41.67) รองลงมาคือระบบ DDC และ UDC นอกจากนี้พบว่ามีภาครีบบการแบ่งหมวดหมู่ชั้นใช้เองในแหล่งสารนิเทศบางแห่ง เช่น ระบบ CUVC (Chulalongkorn University Veterinary Classification), LMS (Library Management System) บางแห่งใช้ระบบการจัดหมวดหมู่ของสมาคม องค์กรเฉพาะสาขาวิชา เช่น SITC (Standard International Trade Classification) หรือ ATA (Air Transport Association of America) ปัญหาของงานเทคนิคพบว่าขาดความรู้ในการให้หัวเรื่อง และตามไม่ทันความก้าวหน้าทางวิชาการ แหล่งสารนิเทศ 37 แห่งทำการบำรุงรักษาวัสดุสารนิเทศด้วยวิธีการต่าง ๆ คือ เปลี่ยนปกอ่อนให้เป็นปกแข็ง หุ้มปกพลาสติก ฉีดยาป้องกันแมลงที่ปก หรือถ่ายสำเนาบทความไว้ในรูปไมโครฟิล์ม เป็นต้น

ในด้านผู้ใช้บริการ ผลการศึกษาพบว่าผู้ใช้บริการของแหล่งสารนิเทศทางเทคโนโลยีอุตสาหกรรมทั้ง 60 แห่งนั้น ผู้ใช้กลุ่มแรกคือข้าราชการ (39 แห่ง) รองลงมาคือ นักศึกษา (37 แห่ง) พนักงานในสังกัด (33 แห่ง) นักวิจัย/นักวิชาการ (32 แห่ง) บุคคลทั่วไป (26 แห่ง) อาจารย์ (25 แห่ง) และกลุ่มสุดท้ายคือบุคคลในวงการธุรกิจและอุตสาหกรรม (25 แห่ง)

เมื่อวิเคราะห์กลุ่มผู้ใช้ที่เป็นเป้าหมายหลักตามประเภทของหน่วยงาน พบว่าแหล่งสารนิเทศในสถาบันการศึกษา กลุ่มผู้ใช้ที่เป็นเป้าหมายหลักอันดับแรกคือ นักศึกษา (16 แห่ง) รองลงมาคือ อาจารย์ (15 แห่ง) ข้าราชการ (13 แห่ง) นักวิจัย/นักวิชาการ (10 แห่ง) บุคคลในวงการธุรกิจและอุตสาหกรรมและบุคคลทั่วไป (5 แห่ง เท่ากัน) และพนักงานในสังกัด (3 แห่ง) กลุ่มผู้ใช้ที่เป็นเป้าหมายหลักของแหล่งสารนิเทศประเภทกระทรวง กรม กอง อันดับแรกคือ ข้าราชการ (20 แห่ง) รองลงมาคือ นักวิจัย/นักวิชาการ (13

แห่ง) บุคคลทั่วไป (12 แห่ง) นักศึกษา (11 แห่ง) บุคคลในวงการธุรกิจและอุตสาหกรรม (10 แห่ง) พนักงานในสังกัด (6 แห่ง) อาจารย์ (5 แห่ง)

กลุ่มผู้ใช้ที่เป็นเป้าหมายหลักในการบริการของแหล่งสารนิเทศประเภทรัฐวิสาหกิจอันดับแรกคือ พนักงานในสังกัด (12 แห่ง) นอกจากนี้ให้บริการผู้ใช้กลุ่มอื่นเพียงบางแห่ง ได้แก่ นักศึกษา (6 แห่ง) บุคคลในวงการธุรกิจและอุตสาหกรรม และบุคคลทั่วไป (5 แห่ง เท่ากัน) ข้าราชการ และนักวิจัย/นักวิชาการ (3 แห่ง เท่ากัน) อาจารย์ (2 แห่ง) แหล่งสารนิเทศในหน่วยงานเอกชนมีผู้ใช้ที่เป็นเป้าหมายหลักอันดับแรกคือ พนักงานในสังกัด (10 แห่ง) รองลงมาคือ นักวิจัย/นักวิชาการ (5 แห่ง) บุคคลในวงการธุรกิจและอุตสาหกรรม และบุคคลทั่วไป (4 แห่ง เท่ากัน) นักศึกษา (3 แห่ง) ข้าราชการ (2 แห่ง) และอาจารย์ (1 แห่ง)

ผลการวิจัยสรุปได้ว่า แหล่งสารนิเทศประเภทหน่วยงานราชการมีเป้าหมายในการบริการแก่ข้าราชการ นักศึกษา นักวิจัย/นักวิชาการ และอาจารย์ ในขณะที่แหล่งสารนิเทศประเภทหน่วยงานรัฐวิสาหกิจและหน่วยงานเอกชนมีเป้าหมายหลักในการให้บริการแก่พนักงานในสังกัด

จากผลการวิจัยที่พบว่า กลุ่มเป้าหมายหลักในการให้บริการของหน่วยราชการคือ ข้าราชการ (33 แห่งจาก 36 แห่ง) นักศึกษา (27 แห่ง จาก 36 แห่ง) นักวิจัย/นักวิชาการ (23 แห่งจาก 36 แห่ง) และอาจารย์ (21 แห่งจาก 36 แห่ง) นั้น แสดงถึงผลการวิจัยในเรื่องกลุ่มเป้าหมายไม่สอดคล้องกับแนวเหตุผล ซึ่งได้กำหนดไว้ว่า แหล่งสารนิเทศทางเทคโนโลยีอุตสาหกรรม สังกัดหน่วยราชการ มีการดำเนินการในด้านการบริหารงานเทคนิค และการบริการ เพื่ออาจารย์ นักศึกษา นักวิจัย และนักวิชาการ ทั้งนี้อาจเนื่องจากกลุ่มอาจารย์ได้รับความสนใจน้อยกว่ากลุ่มนักศึกษา และนักวิจัย/นักวิชาการ เนื่องจากกลุ่มอาจารย์มีจำนวนน้อย เมื่อเทียบกับนักศึกษา นักวิจัย/นักวิชาการ นอกจากนี้ อาจารย์ในมหาวิทยาลัยยังเป็นกลุ่มบุคคลที่ผลิตผลงานวิจัยทางวิชาการด้วยนอกเหนือจากการสอนนักศึกษา ในบางครั้งอาจารย์อาจเข้าใช้แหล่งสารนิเทศเพื่อทำการวิจัยนอกเหนือจากการเข้าใช้เพื่อการค้นคว้าทางวิชาการประกอบการเรียนการสอนด้วย

แต่แนวเหตุผลที่ว่า แหล่งสารนิเทศสังกัดหน่วยราชการยังไม่เน้นงานบริการแก่นักธุรกิจ และบุคคลในวงการธุรกิจอุตสาหกรรมไทยนั้น พบว่า ผลการวิจัยสอดคล้องกับแนว

เหตุผล คือ แหล่งสารนิเทศในหน่วยราชการ 15 แห่งจาก 36 แห่งมีบริการในระดับ 1-40% ให้แก่กลุ่มบุคคลดังกล่าว ดังนั้น เมื่อ เปรียบเทียบกับผลการวิจัยที่บริการแก่กลุ่มข้าราชการ นักศึกษา นักวิจัย/นักวิชาการ และอาจารย์แล้ว พบว่า กลุ่มบุคคลในวงการธุรกิจและอุตสาหกรรมไทย ยังไม่ได้รับความสนใจจากผู้ปฏิบัติงานในแหล่งสารนิเทศเท่ากลุ่มอื่น ๆ

อย่างไรก็ดี ผลการวิจัยชี้ว่าแหล่งสารนิเทศในสถาบันการศึกษา 5 แห่งจาก 16 แห่ง กระทรวง กรม กอง 10 แห่งจาก 20 แห่ง มีการให้บริการแก่กลุ่มนักธุรกิจและบุคคลในวงการอุตสาหกรรม จึงนับว่าผู้ใช้กลุ่มนี้ยังมีความสำคัญและในอนาคตอาจได้รับการบริการมากกว่านี้จากแหล่งสารนิเทศในหน่วยงานราชการต่อไป

ผลการวิจัยในเรื่องกลุ่มผู้ใช้บริการที่เป็นเป้าหมายหลักนี้ไม่สอดคล้องกับแนวเหตุผลที่ว่า แหล่งสารนิเทศที่สังกัดหน่วยงานเอกชนมีการดำเนินงานในด้านการบริหาร งานเทคนิค และการบริการโดยมุ่งไปยังนักธุรกิจและบุคคลในวงการอุตสาหกรรม เป็นหลัก ทั้งนี้จากผลการวิจัยพบว่าแหล่งสารนิเทศในหน่วยงานเอกชน 10 แห่งจาก 11 แห่งที่ศึกษา มีเป้าหมายให้บริการพนักงานในสังกัดเป็นอันดับแรก ซึ่งไม่สอดคล้องกับแนวเหตุผลที่กล่าวมา

อย่างไรก็ดี แหล่งสารนิเทศที่สังกัดหน่วยงานเอกชนที่ทำการลงทุนทางอุตสาหกรรม เช่น บริษัทปูนซีเมนต์ จำกัด บริษัทปิโตรเคมีแห่งชาติ บริษัทบางจากปิโตรเลียม จำกัด บริษัท ไอพีเอ็ม ประเทศไทย จำกัด นั้น นับว่ามีการบริการผู้ใช้ซึ่งเป็นบุคคลในวงการธุรกิจและอุตสาหกรรมกลุ่มหนึ่ง เพราะพนักงานในสังกัดหน่วยงานคือบุคคลกลุ่มหนึ่งในวงการธุรกิจและอุตสาหกรรม

ดังนั้นจากแนวเหตุผลที่กำหนดไว้ว่า แหล่งสารนิเทศทางเทคโนโลยีอุตสาหกรรมในเขตกรุงเทพมหานครจำนวนมากสังกัดหน่วยราชการ และแหล่งสารนิเทศเหล่านั้นมีการจัดเก็บสารนิเทศในหลายสาขาวิชา รวมทั้งมีการดำเนินงานในด้านการบริหาร งานเทคนิค และการบริการเพื่ออาจารย์ นักศึกษา นักวิจัย และนักวิชาการ แต่ยังไม่เน้นงานบริการแก่นักธุรกิจและบุคคลในวงการอุตสาหกรรมไทย ในขณะที่แหล่งสารนิเทศที่สังกัดหน่วยงานเอกชนจำนวนน้อยที่มีการเก็บรวบรวมสารนิเทศทางเทคโนโลยีอุตสาหกรรมและดำเนินงานในด้านการบริหาร งานเทคนิค และการบริการ โดยมุ่งไปยังนักธุรกิจและบุคคลในวงการอุตสาหกรรมเป็นหลักนั้น

ผลปรากฏว่าแหล่งสารนิเทศ 36 แห่งจาก 60 แห่งที่ศึกษา สังกัดหน่วยราชการ รวมทั้งสถาบันการศึกษาและแหล่งสารนิเทศเหล่านั้นมีการจัดเก็บสารนิเทศในหลายสาขาวิชา ทั้งนี้เพื่อให้สอดคล้องกับหลักสูตรการเรียนการสอนของสถาบันและนโยบายการดำเนินงานของ กระทรวง กรม กอง รวมทั้งมีการดำเนินงานในด้านการบริหาร งานเทคนิค และการบริการเพื่อข้าราชการ นักศึกษา นักวิจัย/นักวิชาการ และอาจารย์ ซึ่งไม่สอดคล้องกับแนวเหตุผลที่ว่า กลุ่มผู้ใช้คือ อาจารย์ นักศึกษา นักวิจัยและนักวิชาการ แต่ยังไม่เน้นงานบริการแก่นักธุรกิจและบุคคลในวงการอุตสาหกรรมไทย ซึ่งตรงกับแนวเหตุผลที่ตั้งไว้ ในขณะที่แหล่งสารนิเทศที่สังกัดหน่วยงานเอกชนจำนวนน้อย (11 แห่งจาก 60 แห่ง) มีการเก็บรวบรวมสารนิเทศทางเทคโนโลยีอุตสาหกรรม แต่ดำเนินงานในด้านการบริหาร งานเทคนิค และการบริการ โดยมุ่งไปยังพนักงานในสังกัดเป็นอันดับแรก ซึ่งไม่สอดคล้องกับแนวเหตุผลที่ว่า แหล่งสารนิเทศที่สังกัดหน่วยงานเอกชนมีการดำเนินงานในด้านการบริหาร งานเทคนิค และการบริการ โดยมุ่งไปยังนักธุรกิจและบุคคลในวงการอุตสาหกรรมเป็นหลัก อย่างไรก็ตาม ผลการวิจัยถือว่าไม่ได้คัดค้านแนวเหตุผลดังกล่าวทั้งหมด เนื่องจากพนักงานในสังกัดของหน่วยงาน เอกชนบางกลุ่ม เป็นกลุ่มหนึ่งที่ทำธุรกิจและเป็นบุคคลในวงการอุตสาหกรรมดังได้กล่าวมาแล้ว

ในเรื่องการเข้าใช้แหล่งสารนิเทศนั้น แหล่งสารนิเทศส่วนมากให้สิทธิแก่บุคคลภายใน ทั้งนี้รวมทั้งสิทธิในการยืมสิ่งพิมพ์ออกนอกแหล่งสารนิเทศด้วย สำหรับบุคคลภายนอกสามารถยืมสิ่งพิมพ์โดยใช้บริการยืมระหว่างห้องสมุด ปัญหาในเรื่องผู้ใช้บริการที่สำคัญคือ ผู้ใช้ขาดความรู้ในการใช้แหล่งสารนิเทศที่ถูกต้อง

การบริการพบว่ามีหลายรูปแบบ ซึ่งสรุปตามปริมาณที่แหล่งสารนิเทศจัดทำได้ตามลำดับคือ บริการตอบคำถามและช่วยการค้นคว้า บริการแนะนำแหล่งสารนิเทศ บริการยืมระหว่างห้องสมุด บริการให้ยืมวารสาร บริการจัดทำบัญชีรายชื่อหนังสือใหม่ บริการถ่ายเอกสาร พบว่ามีบริการที่น่าสนใจคือบริการสืบค้นข้อมูลทางไกลจากบริษัท DIALOG Information Services ซึ่งมีในแหล่งสารนิเทศ 4 แห่ง และบริการค้นคืนด้วยคอมพิวเตอร์ 19 แห่ง

ผลการศึกษายังพบว่า มีแหล่งสารนิเทศ 13 แห่งจัดบริการพิเศษแก่บุคคลในวงการธุรกิจและอุตสาหกรรมทั้งหมด 15 ประเภท และมีแหล่งสารนิเทศ 2 แห่งคิดค่าบริการจากการเข้ายืมวีดีโอเทป และ 36 แห่งมีบริการถ่ายเอกสารในราคาต่าง ๆ กันตั้งแต่ 50 สตางค์ ถึง 3 บาทต่อหน้า

ในด้านความร่วมมือระหว่างแหล่งสารนิเทศพบว่า แหล่งสารนิเทศ 54 แห่ง มีกิจกรรมดังกล่าว และแหล่งสารนิเทศที่แหล่งอื่น ๆ ไปใช้บริการมากที่สุดคือ กองสนเทศ วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี กรมวิทยาศาสตร์บริการ รองลงมาคือสถาบันวิทยบริการ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ผลการศึกษาในด้านงานบริการพบว่า มีแหล่งสารนิเทศเพียง 13 แห่งที่มีบริการมุ่งไปที่บุคคลในวงการธุรกิจและอุตสาหกรรม ในขณะที่จำนวนอุตสาหกรรมไทยในเขตกรุงเทพมหานครมี 17,017 โรงงาน และในเขตต่างจังหวัดมี 70,083 โรงงาน รวม 87,091 โรงงาน (กองควบคุมโรงงาน กรมโรงงานอุตสาหกรรม 2530) และบริษัท/กิจการที่ได้รับการส่งเสริมจากสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุน 5,180 ราย (2531) ในสภาพปัจจุบันมีการลงทุนทางอุตสาหกรรมเพิ่มขึ้นเรื่อย ๆ และมีแนวโน้มกำลังจะก้าวไปสู่ความเป็นประเทศอุตสาหกรรมใหม่หรือนิคส์ แต่ในด้านสารนิเทศทางเทคโนโลยีอุตสาหกรรมอาจกล่าวได้ว่าการดำเนินการยังไม่พร้อมที่จะตอบสนองความต้องการของอุตสาหกรรม ความร่วมมือประสานงานอย่างเป็นทางการยังมีไม่พอเพียง และยังขาดแหล่งกลางที่จะทำหน้าที่ประสานงานอย่างมีประสิทธิภาพ ถึงแม้จะมีนโยบายของรัฐในการสนับสนุนส่งเสริมให้มีความร่วมมือด้านนี้ แต่ศูนย์ประสานงานสารนิเทศทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีก็ยังไม่ได้มีการดำเนินงานให้เกิดประสิทธิผลทันความต้องการ ในขณะที่ปี พ.ศ. 2531 นี้เป็นปีที่สองของแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 6 (2530-2534)

ในด้านการตอบสนองความต้องการของอุตสาหกรรมซึ่งต้องการข้อมูลที่หลากหลายในเรื่องกระบวนการผลิต เทคโนโลยี เศรษฐกิจ การลงทุน การค้า การบริหารและการจัดการ ตลอดจนสารนิเทศเฉพาะสาขาต่าง ๆ ในการศึกษาและวิจัยสรุปได้ว่ามีแหล่งสารนิเทศซึ่งจัดเก็บสารนิเทศที่อุตสาหกรรมต้องการ (ตารางที่ 30) แต่ขาดการ

ประชาสัมพันธ์ให้ผู้ใช้ทราบ และแหล่งสารนิเทศส่วนมากจำกัดขอบเขตการให้บริการเฉพาะกลุ่มเป้าหมาย รวมทั้งความร่วมมือระหว่างแหล่งสารนิเทศ และบุคลากรผู้ให้บริการยังมิได้มีนโยบายมุ่งให้บริการแก่วงการธุรกิจและอุตสาหกรรมโดยตรง

ปัญหาการดำเนินงานของแหล่งสารนิเทศเมื่อวิเคราะห์ตามประเภท สรุปได้ดังนี้ แหล่งสารนิเทศในสถาบันการศึกษาประสบปัญหาการจัดทวารสารคือ วารสารที่บอกรับได้รับล่าช้า เป็นอันดับแรก เป็นปัญหาในระดับปัญหามาก (3.00) รองลงมาคือ ปัญหางบประมาณไม่เพียงพอ เป็นปัญหาระดับปานกลาง (2.75) และปัญหาบุคลากรมีจำนวนน้อย เป็นปัญหาระดับปานกลาง (2.62)

แหล่งสารนิเทศประเภทกระทรวง กรม กอง ประสบปัญหางบประมาณมากที่สุดคือ การเบิกจ่ายงบประมาณล่าช้า เป็นอันดับแรก อยู่ในระดับเป็นปัญหามาก (3.00) ปัญหา รองลงมาคือ ขั้นวงหนังสือและวารสารไม่เพียงพอ เป็นปัญหาระดับปานกลาง (2.80) และปัญหาวารสารที่บอกรับล่าช้า เป็นปัญหาระดับปานกลาง (2.70) สำหรับแหล่งสารนิเทศในหน่วยงานรัฐวิสาหกิจประสบปัญหามากที่สุดคือปัญหาบุคลากรน้อย อยู่ในระดับมาก (3.16) รองลงมาคือปัญหาผู้ใช้ขาดความรู้ในการใช้แหล่งสารนิเทศที่ถูกต้อง เป็นปัญหาระดับปานกลาง (2.90) และปัญหาวารสารที่บอกรับได้รับล่าช้า อยู่ในระดับปานกลาง (2.83)

แหล่งสารนิเทศในหน่วยงานเอกชนประสบปัญหาผู้ใช้ขาดความรู้ในการใช้แหล่งสารนิเทศมากที่สุด อยู่ในระดับปานกลาง (2.81) รองลงมาคือ ปัญหาบุคลากรน้อย เป็นปัญหาระดับปานกลาง (2.63) และปัญหาขั้นวงหนังสือและวารสารน้อย อยู่ในระดับปานกลาง (2.63) ในขณะที่แหล่งสารนิเทศประเภทองค์กรอิสระ ประสบปัญหาราคาสั่งพิมพ์เปลี่ยนแปลง ทำให้งบประมาณไม่เพียงพอมากที่สุด เป็นปัญหาระดับมากที่สุด (4.00) นอกจากนี้ประสบปัญหาอื่น ๆ ในระดับปานกลาง และน้อย

ในเรื่องการใช้เทคโนโลยีสมัยใหม่ แหล่งสารนิเทศ 33 แห่งมีการนำคอมพิวเตอร์เข้ามาช่วยงานต่าง ๆ ในจำนวนนี้เป็นแหล่งสารนิเทศในหน่วยงาน เอกชนมากที่สุด 10 แห่ง จากจำนวนที่ศึกษา 11 แห่ง และแหล่งสารนิเทศในสถาบันการศึกษา 13 แห่ง จากจำนวนที่ศึกษา 16 แห่ง คอมพิวเตอร์ที่ใช้มากที่สุดเป็นไมโครคอมพิวเตอร์ โปรแกรมสำเร็จรูปที่ใช้มากที่สุดคือ MINI-MICRO CDS/ISIS รองลงมาคือ dBASE และ LOTUS แหล่งสารนิเทศ 18 แห่ง ใช้คอมพิวเตอร์ในงานวิเคราะห์หมวดหมู่และจัดทำบัตรรายการ รองลงมาคืองานบริการ (13 แห่ง) ฐานข้อมูลที่จัดทำคือรวมรายชื่อหนังสือ (23 แห่ง) รวมรายชื่อวารสาร (21 แห่ง) และบทความในวารสาร (15 แห่ง)

ในอนาคตแหล่งสารนิเทศทางเทคโนโลยีอุตสาหกรรมจะเป็นกลุ่มหนึ่งที่มีการใช้เทคโนโลยีสมัยใหม่ในงานต่าง ๆ และอาจเป็นการเพิ่มประสิทธิภาพในการบริการแก่ผู้ใช้ในวงการธุรกิจและอุตสาหกรรมต่อไป

แนวทางในการนำผลการวิจัยไปประยุกต์ใช้

ผลการวิจัยครั้งนี้พบว่าความต้องการทางสารนิเทศสาขาต่าง ๆ ของบุคคลในวงการธุรกิจและอุตสาหกรรมยังไม่ได้รับการตอบสนอง ซึ่งอาจเนื่องจากข้อจำกัดทางด้านงบประมาณ การบริการ การประชาสัมพันธ์ การที่แหล่งสารนิเทศจำนวนมากสังกัดหน่วยงานราชการ ขาดความคล่องตัวที่จะบริการเอกชนอย่างเต็มที่ รวมทั้งข้อจำกัดในด้านบุคลากรซึ่งทำหน้าที่บริการสารนิเทศด้วย

อย่างไรก็ดี ผู้วิจัยขอเสนอแนวทางในการนำผลการวิจัยไปประยุกต์ใช้ ซึ่งหากได้มีความร่วมมือระหว่างภาครัฐบาลและภาคเอกชนแล้ว แนวทางต่าง ๆ จะสำเร็จลุล่วงไปด้วยดี

1. การจัดทำทำเนียบนามแหล่งสารนิเทศทางเทคโนโลยีอุตสาหกรรม มีรายละเอียดเกี่ยวกับชื่อแหล่งสารนิเทศ ที่อยู่ เบอร์โทรศัพท์ ผู้ที่สามารถติดต่อได้ บริการที่จัดทำ สาขาวิชาเฉพาะที่จัดเก็บ วิธีการสมัครสมาชิก ระเบียบการเข้าใช้ อัตราค่าบริการ

เหล่านี้จะช่วยให้ผู้ใช้และผู้ปฏิบัติงานสามารถเข้าถึงแหล่งสารนิเทศที่ตรงต่อปัญหาหรือความต้องการได้อย่างสะดวก รวดเร็ว และถูกต้อง อย่างไรก็ตามก็ตีทำเนียบนามของแหล่งสารนิเทศนั้นควรบรรจุแหล่งสารนิเทศอื่น ๆ นอกเหนือจากกลุ่มประชากรในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ เพื่อให้ได้ข้อมูลที่กว้างขวางและครบถ้วนสมบูรณ์ยิ่งขึ้น

2. การสร้างข่ายงานของแหล่งสารนิเทศทางเทคโนโลยีอุตสาหกรรม โดยเป็นส่วนหนึ่งของข่ายงานสารนิเทศทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี เพื่อให้มีความเฉพาะเจาะจงในเนื้อหาวิชาและกลุ่มเป้าหมายของผู้ใช้ในข่ายงาน และรวบรวมแหล่งสารนิเทศที่จะเข้าร่วมในข่ายงานให้มากขึ้น อันจะทำให้เกิดความคล่องตัวในการให้บริการ และจะเป็นการรองรับข่ายงานใหญ่คือ ข่ายงานสารนิเทศทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีได้เป็นอย่างดี

แนวทางในการรวมกลุ่มของแหล่งสารนิเทศทางเทคโนโลยีอุตสาหกรรมนั้นอาจไม่ต้องเป็นทางการหรือแต่งตั้งจากรัฐบาล แต่องค์กรเอกชนหลาย ๆ แห่งและหน่วยงานราชการต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องอาจมารวมกลุ่มกันอย่างไม่เป็นทางการจัดตั้งกลุ่มย่อยเป็นชมรมภายใต้ชมรมห้องสมุดเฉพาะ หรืออาจใช้ชื่ออื่น ๆ ก็ได้ องค์กรเอกชนหลายแห่งที่มีศักยภาพพอที่จะมาประสานงานกลุ่มร่วมกับกระทรวงอุตสาหกรรมคือ สภาอุตสาหกรรมไทย วิศวกรรมสถานแห่งประเทศไทย บริษัทเงินทุนอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย สมาคมส่งเสริมเทคโนโลยี (ไทย-ญี่ปุ่น) สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี เป็นต้น

ข่ายงานกลุ่มย่อยนี้ควรมีทำเนียบนามแหล่งสารนิเทศซึ่งกล่าวไว้ในข้อแรก เป็นคู่มือในการติดต่อประสานงาน มีการจัดประชุมกลุ่มเพื่อเปิดโอกาสให้สมาชิกทำความรู้จักกัน ตกลงกันเพื่อมีกิจกรรมอื่น ๆ เช่น การแลกเปลี่ยนสิ่งพิมพ์ การเยี่ยมระหว่างห้องสมุด จัดทำข่าวสาร การทำบัตรรายการหนังสือร่วมกัน การจัดหาาร่วมกัน ทำคณรชนีวารสารร่วมกัน เป็นต้น

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะต่อผู้บริหาร

ผู้บริหารเป็นผู้มีส่วนผลักดันให้แหล่งสารนิเทศดำเนินการได้อย่างมีประสิทธิภาพ จึงควรเป็นผู้ส่งเสริมทั้งทางงบประมาณ การพัฒนาบุคลากร การสร้างขวัญและกำลังใจในการทำงาน และการสนับสนุนในด้านอื่น ๆ

ข้อเสนอแนะต่อผู้ปฏิบัติงาน

ผู้ปฏิบัติงานควรมีความรู้ในเรื่องแหล่งสารนิเทศทั้งที่เป็นแหล่งสารนิเทศที่เป็นห้องสมุด ศูนย์เอกสาร ศูนย์ข่าวสาร ศูนย์ให้คำแนะนำปรึกษา ตลอดจนตัวบุคคลผู้ซึ่งเป็นแหล่งสารนิเทศที่ไม่เป็นทางการ ผู้ปฏิบัติงานควรเรียนรู้สาขาวิชาเฉพาะของหน่วยงานต้นสังกัด เพื่อให้การปฏิบัติงานเจาะลึกลงไป ในสาขาวิชาเฉพาะได้อย่างถูกต้อง นอกจากนี้ควรสามารถใช้เทคโนโลยีสมัยใหม่ โดยเฉพาะคอมพิวเตอร์เพื่อช่วยในการจัดเก็บและค้นคืนให้มีประสิทธิภาพสูงสุด ในปัจจุบันผู้ปฏิบัติงานมาจากหลายสาขา หลายวิชาชีพ ควรมีความร่วมมือ ปรึกษาหารืออย่างใกล้ชิด มีการเยี่ยมชมหรือดูงานห้องสมุด หรือศูนย์สารนิเทศที่คิดว่าเกี่ยวเนื่องหรือมีประโยชน์ต่องาน เพื่อให้ตนเองกว้างขวางขึ้นทั้งในด้านความรู้และบุคคลในวงการศึกษา นอกจากนี้ผู้ปฏิบัติงานไม่ควรละเลยในเรื่องการประชาสัมพันธ์สารนิเทศและบริการ เพื่อให้งานบริการที่จัดทำเกิดประโยชน์อย่างคุ้มค่า

ข้อเสนอแนะต่อโรงเรียนบรรณารักษศาสตร์

ปัจจุบันผู้ปฏิบัติงานในแหล่งสารนิเทศทางเทคโนโลยีอุตสาหกรรมมีปัญหาในการให้ทั่วเรื่องและความรู้ความเข้าใจในเนื้อหาสาระ จึงควรพัฒนาปรับปรุงด้านการผลิตบุคลากร ดังนี้

1. เพิ่มหลักสูตรเกี่ยวกับเนื้อหาสาขาวิชาเฉพาะทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีอุตสาหกรรม

๒. รับผู้มีความรู้ทางสาขาวิชาเฉพาะเข้าศึกษาระดับปริญญาโทสาขาบรรณารักษศาสตร์ หรือวารณิศาสตร์ให้มากขึ้น

๓. เปิดหลักสูตรการศึกษาต่อเนื่องในด้านวารณิศาสตร์หรือการใช้เทคโนโลยีสมัยใหม่ในงานด้านวารณิศาสตร์

ข้อเสนอแนะต่อผู้ใช้

บุคคลในวงการธุรกิจและอุตสาหกรรมมีความต้องการวารณิศาสตร์ในระดับสูง บริษัทหรือกิจการต่าง ๆ ที่ดำเนินธุรกิจทางเทคโนโลยีอุตสาหกรรมควรมีบุคคลในอาชีพบริการวารณิศาสตร์เข้าไปทำหน้าที่บริการแก่ผู้ใช้ โดยการจัดหาและดำเนินการเพื่อบริการวารณิศาสตร์อย่างรวดเร็วและมีประสิทธิภาพ ผู้บริหารและบุคคลในวงการธุรกิจและอุตสาหกรรมควรมองเห็นคุณประโยชน์ของวารณิศาสตร์ในการปฏิบัติงาน การตัดสินใจในการทำงาน การขยายงาน การกำหนดนโยบาย และการพัฒนาองค์การ

ผู้ใช้ในวงการธุรกิจและอุตสาหกรรมควรมีการศึกษาหาความรู้เกี่ยวกับวารณิศาสตร์และแหล่งวารณิศาสตร์ เพื่อให้มีความรู้ความเข้าใจ และสามารถใช้บริการวารณิศาสตร์ได้ตรงตามความต้องการ

ข้อเสนอแนะต่อสมาคมห้องสมุดแห่งประเทศไทย

สมาคมห้องสมุดแห่งประเทศไทยควรตระหนักถึงความสำคัญของบริการวารณิศาสตร์ทางเทคโนโลยีอุตสาหกรรม และควรมีกิจกรรมที่ส่งเสริมและพัฒนากลุ่มบุคลากร ผู้ให้บริการวารณิศาสตร์ด้านนี้ให้มากยิ่งขึ้น เช่น การจัดประชุม การบรรยายทางวิชาการ การเยี่ยมชมแหล่งวารณิศาสตร์ที่น่าสนใจ หรือกิจกรรมทางวิชาการอื่น ๆ

ข้อเสนอแนะต่อกลุ่มผู้มีอาชีพบริการวารณิศาสตร์

เนื่องจากความต้องการวารณิศาสตร์ทางเทคโนโลยีอุตสาหกรรมของบุคคลในวงการธุรกิจและอุตสาหกรรมยังไม่ได้รับการตอบสนองอย่างเพียงพอและมีประสิทธิภาพจากแหล่ง

สารนิเทศต่าง ๆ ที่มีอยู่ในปัจจุบัน จึงควรมีผู้ประกอบการบริการสารนิเทศเฉพาะด้าน เช่น

1. อาชีพรับจ้างหาข้อมูล อาจเป็นการรับจ้างแหล่งสารนิเทศไปหาข้อมูลในแหล่งอื่น ๆ หรือรับจ้างผู้ใช้มาหาข้อมูลจากแหล่งสารนิเทศก็ได้ บุคคลกลุ่มนี้จะเป็นผู้นำสารนิเทศไปส่งผู้ใช้ ซึ่งจะทำให้เกิดการไหลเวียนของสารนิเทศและการใช้ประโยชน์จากสารนิเทศอย่างเต็มที่

2. จัดทำกฤตภาค อาชีพรับจ้างจัดทำกฤตภาคส่งแก่บริษัทต่าง ๆ หรือแหล่งสารนิเทศต่าง ๆ เป็นการลดงานและบริการผู้ใช้อย่างรวดเร็ว

3. รับผิดชอบสมตามบริษัท ผู้ปฏิบัติงานสามารถรับงานนี้ได้โดยตกลงราคากับผู้จ้างเอง

4. ผู้ประกอบอาชีพวิศวกรที่ปรึกษา เป็นกลุ่มบุคคลอีกกลุ่มหนึ่งที่สามารถนำสารนิเทศที่มีประโยชน์ไปสู่อุตสาหกรรม และแหล่งสารนิเทศควรบริการบุคคลกลุ่มนี้โดยมีค่าใช้จ่าย เพราะผู้ใช้กลุ่มนี้เป็นกลุ่มที่ได้รับค่าตอบแทนในการค้นหาสารนิเทศที่ผู้จ้างต้องการ

ข้อจำกัดของการวิจัย

ในการวิจัย เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยคือแบบสอบถาม เป็นแบบสอบถามที่ยาวและละเอียดมาก โดยเฉพาะมีคำถามซึ่งผู้ตอบต้องประมวลคำร้อยละในเรื่องผู้ใช้บริการที่เป็นเป้าหมาย และค่าเฉลี่ยในเรื่องผู้ใช้เข้าใช้ต่อวัน ผู้ยืมสิ่งพิมพ์ออกจากแหล่งต่อวัน และสิ่งพิมพ์ที่มีการยืมออกต่อวัน จึงทำให้ผู้ตอบแบบสอบถามต้องใช้เวลาและต้องหาข้อมูลต่าง ๆ มาก

แนวทางสำหรับการวิจัยในอนาคต

การวิจัยครั้งนี้วิจัยเฉพาะแหล่งสารนิเทศทางเทคโนโลยีอุตสาหกรรมที่ออกแบบสอบถามในการสำรวจเบื้องต้น และผลการวิจัยพบว่ามีโครงการในอนาคตหลายเรื่องที่แหล่งสารนิเทศกลุ่มนี้จะดำเนินการ ดังนั้นการวิจัยเรื่องต่าง ๆ ต่อไปในแนวทางนี้จึงควรศึกษา

เกี่ยวกับ

1. แหล่งสารนิเทศทางด้านหนังสือพิมพ์และการธนาคารต่าง ๆ ซึ่งมีสารนิเทศที่เป็นประโยชน์ต่อธุรกิจและอุตสาหกรรม เช่นเดียวกับกลุ่มที่การวิจัยนี้ทำการศึกษา
2. การใช้คอมพิวเตอร์ในงานสารนิเทศของกลุ่มนี้อย่างละเอียดในด้านการใช้โปรแกรมสำเร็จรูป การจัดทำ และการบริการ ตลอดจนฐานข้อมูลต่าง ๆ ที่แหล่งสารนิเทศจัดทำ
3. การผลิตสิ่งพิมพ์ของแหล่งสารนิเทศ ตลอดจนของหน่วยงานต้นสังกัด เช่น กระทรวงวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีและการพลังงาน กระทรวงพาณิชย์ และกระทรวงอุตสาหกรรม
4. ความเป็นไปได้ในการบริการ โดยคิดเงินค่าบริการจากผู้ใช้ โดยศึกษาความต้องการของผู้ใช้และความเห็นในเรื่องอัตราค่าตอบแทนในการบริการสารนิเทศ

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

บรรณานุกรม

ภาษาไทย

หนังสือ

กัญจนา จรรย์รักษ์, ผู้รวบรวม. ทำเนียบห้องสมุดเฉพาะทางด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีในประเทศไทย. พิมพ์ครั้งที่ 4. กรุงเทพฯ: สถาบันวิจัยวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งประเทศไทย, 2530.

คณะกรรมการกฤษฎีกา, สำนักงาน. กฎหมายแรงงาน. กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา, 2523.

คณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, สำนักงาน. แผนพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่สาม พ.ศ. 2515-2519. กรุงเทพฯ: 2515.

_____. แผนพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ห้า พ.ศ. 2525-2529. กรุงเทพฯ: 2525.

_____. แผนพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่สี่ พ.ศ. 2520-2524. กรุงเทพฯ: 2520.

_____. แผนพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่หก พ.ศ. 2530-2534. กรุงเทพฯ: 2530.

_____. สรุปสาระสำคัญของแผนพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่สอง พ.ศ. 2510-2514. พระนคร: 2510.

คณะกรรมการอำนวยการและประสานงานระบบสารนิเทศทางวิชาการแห่งชาติ, สำนักงาน.

"แนวความคิดทั่วไป เกี่ยวกับการจัดระบบสารนิเทศแห่งชาติ" ใน การสร้างสังคม

การอ่านและการใช้สารนิเทศ. หน้า 201-204. แม้นมาส ชวลิต,

บรรณาธิการ. กรุงเทพฯ: สมาคมห้องสมุดแห่งประเทศไทย, 2530.